



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 678/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou JUDr. Peter Franko, advokátska kancelária s. r. o., Popradská 82, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Franko, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 107/2019 z 31. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnutý rozsudok najvyššieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a žiada priznať náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že Okresný súd Poprad (ďalej len „okresný súd“) rozhodol o žalobe [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a zomrelého [REDAKOVANÉ] [(ďalej len „žalobca“); brat sťažovateľa, pozn.], o určenie neplatnosti dohody o vypořádání dedičstva po nebohom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a zomrelom [REDAKOVANÉ] (otec sťažovateľa, pozn.), a o neplatnosti osvedčenia o dedičstve v poradí druhým rozsudkom zo 7. októbra 2014 a určil, že dohoda žalovaných, ktorá je súčasťou osvedčenia o dedičstve, je neplatná v tej časti, ktorou sťažovateľ nadobudol vlastnícky podiel vo veľkosti 1/5 k celku bez povinnosti vyplatiť žalobcu. Ďalším výrokom okresný súd určil, že právny úkon, a to splnomocnenie zo 6. júna 2003, ktorým žalobca splnomocnil sťažovateľa, aby ho zastupoval v predmetnom dedičskom konaní, je neplatný. Svoje rozhodnutie okresný súd oprel predovšetkým

o dva znalecké posudky, a to posudok č. 16/2007 z 24. septembra 2007 vypracovaný znalcom [REDACTED] a kontrolný posudok č. 97/2008 z 31. marca 2008 vypracovaný Ústavom súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline, konkrétne znalcami [REDACTED] a [REDACTED].

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) po podaní odvolania zo strany sťažovateľa toto odmietol a rozsudkom z 31. marca 2016 prvoinštančné rozhodnutie potvrdil.

4. O dovolaní, ktoré podal sťažovateľ proti rozsudku krajského súdu, rozhodol najvyšší súd tak, že ho uznesením z 25. októbra 2017 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, ktorý po oprave procesných chýb rozsudkom z 27. marca 2018 opätovne potvrdil rozsudok okresného súdu zo 7. októbra 2014. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a vyvodil z neho správne právne závery. Na námietku nevykonania ďalšieho kontrolného znaleckého posudku krajský súd reagoval odkazom na možnosť súdu rozhodnúť sa o tejto otázke, keďže to zákon ponecháva na úvahe súdu, a jeho autonómiu pri hodnotení dôkazov. Krajský súd taktiež nevidel dôvod na doplnenie dokazovania.

5. Sťažovateľ podal proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, odôvodňujúc jeho prípustnosť podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktoré najvyšší súd napadnutým rozsudkom doručeným sťažovateľovi 29. apríla 2021 zamietol a žalobcom priznal náhradu trov konania proti sťažovateľovi v celom rozsahu. Dovolaním sťažovateľ namietal viacero pochybení, a to že v konaní nebol dostatočne zistený skutkový stav (otázka pravosti resp. nepravosti podpisu na plnomocenstve), tento stav vyvolával pochybnosti o správnosti skutkových záverov a krajský súd tieto nezrovnalosti neodstránil, keďže nenariadil pojednávanie, na ktorom by vykonal dokazovanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu o zamietnutí dovolania podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že najvyšší súd:

- a) arbitrárne posúdil a vyhodnotil jeho námietky a dovolaním uplatnený dovolací dôvod,
- b) *de facto* schválil protiústavnú argumentáciu a postup odvolacieho súdu, ako aj nedoplnenie dokazovania,
- c) neposkytol odpoveď na relevantné argumenty a na jeho vecné a podstatné námietky vôbec nereagoval.

7. Sťažovateľ je presvedčený, že v konaní uviedol dostatočné skutočnosti, ktoré spochybňovali závery oboch znaleckých posudkov, poukazovali na dôvodné pochybnosti o zistenom skutkovom stave a odôvodňovali potrebu vykonania ďalšieho znaleckého dokazovania. Konkrétne, pokiaľ ide o znalecké posudky, o ktoré okresný súd oprel svoje rozhodnutie, sťažovateľ uvádza, že mu nebolo umožnené formulovať otázky pri ich zadávaní, a navyše trpia viacerými vadami. Uvedené potvrdzuje aj tá skutočnosť, že samotný okresný súd uznesením z 30. septembra 2009 nariadil vykonanie nového (tretieho, pozn.) znaleckého posudku a jeho vypracovaním poveril Prezídium Policajného zboru, Kriminálny ústav Bratislava, k vypracovaniu posudku však nedošlo, pretože ho súd uznesením z 8. septembra 2014 zrušil a následne meritórne rozhodol. Rozporuje, že do znaleckého dokazovania neboli zahrnuté ďalšie porovnávacie materiály, ktoré

súdu predložil, a na dôkaz svojich tvrdení nechal vyhotoviť na vlastné náklady znalecký posudok č. 14/2021 vypracovaný znalkyňou [REDAKOVANÉ], ktorá na rozdiel od doterajších posudkov konštatovala, že podpis na spornom plnomocenstve vyhotovil žalobca.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základných práv sťažovateľa označených v bode 1 tohto uznesenia napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým bolo zamietnuté jeho dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu odvolacieho súdu a odôvodnené vadou zmätočnosti. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu považuje sťažovateľ za arbitrárny a nepreskúmateľný.

9. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Ústavný súd v úvode tejto časti rozhodnutia zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže v konkrétnej veci uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (aj keď toto posúdenie najvyšším súdom je z hľadiska jeho ústavnej udržateľnosti preskúmateľné ústavným súdom v konaní o ústavnej sťažnosti). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016, II. ÚS 255/2018, IV. ÚS 362/2021), samozrejme za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 239/2021).

11. Ústavný súd ďalej pripomína, že podľa konštantnej judikatúry nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Ústavný súd totiž nie je súčasťou systému všeobecných súdov ani nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

12. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom

rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle už citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

13. Uvedené právne závery vyplývajúce z ustálenej judikatúry ústavného súdu bol povinný pri výkone svojej rozhodovacej činnosti dodržať aj najvyšší súd, pričom úlohou ústavného súdu v tomto konaní bolo posúdiť, či tak skutočne urobil a či sú jeho závery z ústavnoprávneho hľadiska udržateľné a akceptovateľné, berúc pritom do úvahy námietky sťažovateľa prezentované v ústavnej sťažnosti.

14. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd zhrnul, že v prejednávanej veci bolo predmetom konania určenie neplatnosti dohody žalovaných, ktorá je súčasťou osvedčenia o dedičstve v časti, kde podiel pripadajúci žalobcovi nadobudol sťažovateľ bez povinnosti ho vyplatiť. Kľúčovým bolo ustálenie neplatnosti plnomocenstva, ktorým údajne žalobca splnomocnil sťažovateľa, aby ho v danom dedičskom konaní zastupoval.

15. K namietanému pochybeniu v procese obstarávania dôkazov najvyšší súd uviedol, že pokiaľ súd nevykonal v priebehu civilného konania všetky navrhované dôkazy alebo nevykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nedostatočne zistil skutkový stav alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz, nemožno to v zásade považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany, čo v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP, pričom predmetná judikatúra najvyššieho súdu bola a je akceptovaná aj ústavným súdom.

16. Najvyšší súd podotkol, že nie je cieľom súdneho konania a samotného inštitútu kontrolného znaleckého posudku dookola zadávať nový kontrolný posudok, kým jedna zo strán nebude so závermi znalca spokojná. Pripustil, že v konaní, kde už boli vydané dva znalecké posudky, by sa dalo hovoriť o potrebe ďalšieho, ak by si navzájom odporovali, ale o takýto prípad v súdnej veci nejde, keďže sa oba znalecké posudky v odpovedi na najzásadnejšiu otázku konania zhodli.

17. Najvyšší súd uzavrel, že dosiaľ vykonané dokazovanie dostatočne odôvodňuje prijaté závery súdu prvej inštancie i súdu odvolacieho a s poukazom na oba vykonané znalecké posudky možno považovať ich skutkové závery i hodnotenie dôkazov za dostatočné.

18. Pokiaľ ide o námietku, že sťažovateľ nemohol znalcom klásť otázky, námietku týkajúcu sa nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a nenariadenia pojednávania, najvyšší súd dospel k záveru, že sťažovateľ neopodstatnene namieta, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v bodoch 9 až 18 dostatočne, logicky, zrozumiteľne a presvedčivo odôvodnil, prečo vyhodnotil jednotlivé námietky sťažovateľa prezentované v dovolaní za neopodstatnené a z akých dôvodov ho bolo potrebné podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietnuť.

20. Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu sa tak ústavný súd presvedčil, že tento sa dovolacími námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby ústavný súd do napadnutého rozhodnutia zasahoval.

21. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vo väzbe na obsah sťažnostnej argumentácie sťažovateľa dospel k záveru, že najvyšší súd svoje závery o zamietnutí dovolania sťažovateľa ústavne akceptovateľným a dostatočným spôsobom odôvodnil a nemožno ich považovať za nesprávne či svojvoľné, pričom zároveň neexistuje skutočnosť, ktorá by signalizovala jeho svojvoľný postup.

22. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, I. ÚS 27/04, II. ÚS 1/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

23. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že niet takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom namietaných práv, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

24. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2022

Miloš Mad'ar
predseda senátu